

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Siblu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sânt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiin, 4 Maiu.

Din telegrama noastră publicată în nrul precedent este cunoscut, că proiectul pentru introducerea limbei maghiare în scoalele populare nemaghiare este primit de ambe casele dietei unguresci. Mai lipsesce sancționarea prealaltă și promulgarea, ca să fie lege obligătoare în toată forma.

A mai vorbi în contra proiectului, după ce a trecut prin stadiile cunoscute este lucru cu totul de prisos. Câte nu s'au țin în contră din partea deputaților naționalităților; din partea deputatului maghiar Mocsáry, unicul deputat maghiar, care a rămas nerăpit de șovinismul maghiar, care crede că prin un articol de lege va realiza aspirațiunea coșutiană: *Minden ember legyen ember és magyar*; din partea metropoliților Miron Romanul și Vancea; din partea episcopilor Mețian și Mihályi.

„Nucă pe părete” au rămas toate. Majoritatea imposantă, compusă din toate partidele dietei maghiare, voiesce să *fericească* (?) naționalitățile, vor ca să le dea mână de ajutoriu de a se pute înțelege unele cu altele, ca și când până acum naționalitățile din Ungaria au stat și stau mute unele lângă altele și nu s'au putut și nu se pot înțelege.

Ei bine, „satul arde și baba se peaptenă.” Țara abia mai poate geme sub greutatea dărilor, datoriiilor de stat, neconținutelor deficite și a potopurilor de ape, cauzate în mare parte din vina indolenței notorice în lucruri, cari n'au de a face cu fantasmă și fantăsie; țara este în vecinătatea și în legătură comună cu un stat, care tocma acum se adoperă a fi și mai preventoriu față cu naționalitățile sale, decum a fost până acum, și este de observat, că a fost mai liberal, și pe hârtie și în faptă, decât al nostru, în care (țară) tocma acum, cu ocașiunea jubileului de cincideci de ani de servițiu ai cav. Anton de Schmer-

ling, s'a aruncat earăși frasa primită cu etusias de Cislaitani: „că *Austria earăși va deveni un stat*”; țara, învecinată în afară cu vetre de revoluțiuni, cari parte au izbucnit parte au să izbucnească — și cu toate aceste bunii patrioți, cari dirig sortile patriei, nu găsec timp mai potrivit de a înstrăina inimile compatrioților lor de naționalitate nemaghiară, decât togma timpul, când dincolo de Laita se alarmează publicul cu idei, cari a bună samă nu sânt pe placul patrioților, căror li s'a pus la inimă (?) fericirea (!) compatrioților lor de altă naționalitate, așa după cum vor ei să'i fericească, dără nu după cum vor naționalitățile să fie fericeite.

Abstragem pentru acum dela ceea ce amenință din afară și dela politica sănătoasă, că evenimentele din afară să găsească pe toți fiii patriei într'un cuget și în aceleși simțiri, și reflecțăm numai la cele ce se întâmplă astăzi în Cislaitania.

Prin legi scrise se poate oprî ca să nu se scrie, ca să nu se vorbească despre lucruri neplăcute; dără dacă ideile sboară prin aer, dacă ele sânt spriginite prin măsuri cum ni le înfățișază și corespondența noastră „De lângă Dunăre,” cum se vor oprî cugetările oamenilor și simțemintele, care natural se desvoaltă din trêsele.

Noi așa credem, că neam împlinit datoria. Dacă glasul nostru și a celor de păreriile noastre, a resunat în pustie, vina numai poate fi a noastră.

Problema noastră se va margini acum față cu noua lege, cu mijloace legale a apăra autonomia bisericăscă și scolară, carea nu va rămâne neispitită.

Cum ne vom pute înțelege cu compatrioții maghiari în cestiuni de scoală, cu și fără limbă maghiară — ne va arăta viitoriul.

Desbaterea proiectului de lege despre impunerea limbei maghiare.

(După ȝiarul stenografic al dietei).

Ședința din 29 Aprilie 1879.

(Urmare).

Dr. Mihaiu Polit: Onorată casă! Dacă privesc proiectul de lege de față dintr'un punct de vedere mai înalt, mi-se aduce involuntariu aminte deosebirea foarte mare, ce există între raporturile orientului și ale occidentului Europei. În Europa apuseană un astfel de proiect de lege, despre aceasta sânt convins, n'ar pute veni înaintea legislativei unei țeri, căci acolo un astfel de proiect de lege ar fi sau de prisos sau cu totul imposibil.

Deosebirea foarte mare între raporturile Europei apusene și resăritene consistă tocmai într'u aceea, că în occidentul Europei procesul formațiunilor de staturi este terminat deja de veacuri încoace, pecând în orientul Europei procesul acesta sau nu este terminat, sau unde pare a fi terminat, acolo elementele, ce formează staturile, nu sânt unite în păreriile lor despre natura statului. De-aceia în occidentul Europei nu există o cestiune de naționalități, pecând în orientul Europei nu există numai o astfel de cestiune, ci naționalitatea se ține de elementele, ce formează și străformează statele. Adevărat că Ungaria prin istoria sa de o mie de ani a primit ca stat o stabilitate, în-tocmai ca ori care alt stat al Europei, dar în privința naturii statului unguresc mereu se ivesc eară și eară contrastele și dacă n'ar exista contrastele aceste, n'ar fi ajuns un astfel de proiect de lege nici când înaintea legislativei Ungariei.

Este mai pre sus de ori ce îndoială, și nici nu se tănuiesce, că sco-

pul proiectului de lege de față este mai cu samă politic. Prin învățământul limbei maghiare în scoalele populare să se propage și ajungă asimilațiunea statului. Am trebui însă să fim clarificați despre firea și marginile asimilațiunei statului. Așa este, asimilațiunea joacă un rol însemnat în formațiunile statelor. În evul mediu asimilațiunea statului s'a sêvêșit prin cucerire și prin puterea armelor; în timpul mai nou însă această asimilațiune s'a încredințat civilizațiunei și culturei. Pe calea legislativei și administrațiunei ea nu se poate ajunge. Unde nu există condițiunile pentru o astfel de asimilațiune, acolo ea nu se poate decreta.

În occidentul Europei asimilațiunea a creat națiuni unite și state naționale. La această asimilațiune se întâmplă adese, că cuceritorii s'au asimilat cuceriiilor. Astfel Francii Romano-Galilor, Normanii Anglo-Sacșonilor, Longobarđii Italianilor; Bulgarii s'au slavizat cu desêvêșire, așa încât n'a mai rămas nici urmă de naționalitatea lor. În Ungaria dezvoltarea a fost cu totul alta. Maghiarii n'au putut să se slavizeze, dar ei încă n'au putut să maghiarizeze pe Slavi. Aceasta de sigur nu s'a făcut nici din bună nici din rea intenție, ci s'a întâmplat în urma marginilor, ce natura însăși a pus. Aceași pedecă, ce Maghiarii au aflat-o în privirea asimilațiunei, au aflat-o și Germanii față cu Slavii, au aflat-o Turcii față cu toate naționalitățile creștine.

Dezvoltarea statelor din occident a fost deci cu totul deosebită de aceea din orientul Europei. În occidentul Europei naționalitatea a coincis cu cetățenia; de aceea „națiunea” și „naționalitatea” nu însemnează neamul, ci cetățenia. În orientul Europei însă, sau mai bine ȝis începând din Germania, de la Ren până la Constantinople „națiunea”, „naționalitatea” însemnează cetățenia. Naționalitatea germână este neamul

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din franțozesce de Evariste Carrance.
(29. urmare.)

XXI.

Cartea lui Michelet și Pistolul d-lui Anatol Bergerat. (Urmare).

— Să am iertare pentru neglijarea acestei formalități răspuse dl Robert, însă astăzi pentru întâia oară sânt amestecat în o afacere de feliu acesteia, și nesciința mea îmi va servi de scusă.

— Causa D-Tale e câștigată, ȝise tinêrul. Dl Bergerat și-a ales arma?

— Pistolul.

— Și locul?

— În depărtare de patru până în cinci kilometri dela Marseille, pe șesul dela Montradon.

Ellermann se închină.

Robert își scoase orologiul.

— Sânt șase oare, adause el, ast-

fel de afaceri e obiceiul a se sfêși dimineața.

— Este timp să plecăm, replică Ellermann.

— Așa dără într'o oară?

— Prea bine.

Van-der-Bader rămăsese singur cu prietenul seu.

— Explică-mi această întâmplare, domnule Ellermann, întrebă învățatul, pe a cărui față se putea vedea o vie surprindere; eată-mă acum încă și cu un duel în spate.

— Oh! un duel!

— Pe legea mea! Eu a'și avé mare plăcere să refuș, de altcum nu sânt eu cel ofensat?

— Nu, domnule doctor, dl Bergerat apêră interesele casei ce reprezentă.

— Ei dar eu sânt autorul descrierilor ce ei și le atribue lor.

— Sânt încredințat; dar cu ce vrei să dovedesci?

Van-der-Bader își plecă capul.

— Trebuie dar să mă bat, ȝise el; oh! nu este frica, ceea ce mă face să tremur, scumpul meu, dar eu nu pot

înțelege de loc, cum cineva în toată liniscea să se silească a omorî un om.

— Așa pretind năravurile.

— Ce năravuri?

— În Franția, scumpul meu învățator duelul nu este de loc o afacere de deosebită serioșitate; oamenii jertfesc multe punctului de onor, și atâta e tot.

— Ah!

— Da... duelanții au de grije a se posta la o distanță bunșoară unii de alții, și din o sută de dueluri, nouăzeci se sfêșesc în modul cel mai cordial.

— Într'adevêr?...

— Și mai adeseori adversarii de ađi sânt mâne cei mai buni prieteni.

— Multe mai scii și D-Ta, domnule Ellermann.

— Eu totdeauna am cetit cu mare plăcere cărți franceze, ȝise cu modestie vechiul elev al doctorului; mamă-mea era din frumoasa țară a lui Michelet.

Acest nume scôase o adêncă of-tare din peptul doctorului.

El luă cartea „Despre Amor” și o puse cu pietate în posunariul seu.

— Ne vom lua o trăsură și vom merge să dăm față cu acei domni, nu este așa, scumpul meu învățator? ȝise Ellermann prefăcându-se a fi linisčit.

— Dacă este absolut de lipsă mie 'mi este tot atât, domnule Ellermann, Franția este o țară prea civilisată pentru mine.

XXII.

Cartea lui Michelet și Pistolul lui Anatol Bergerat.

Câte-va minute mai târziu o birje mergea de-alungul Prado-ului, trasă a lene de două roșinante.

În birje erau prietenii nostri, Van-der-Bader și elevul seu, cufundați în o convorbire vioaie.

— Te asigur, domnule doctor, ȝise Ellermann, că ea nu v'a uitat și că ea v'ê păstrează partea cea mai bună din simțemintele sale.

— Se poate, scumpul meu, replică profesorul, dar eu n'am nici un drept la gingășia ei: Lisbeth este o

față cu Francezii și cu alte popoare și nu însemnează de loc cetățenia, căci aceasta poate fi austriacă, prusiană, bavareză și așa mai departe.

În art. leg. ung. XLIV din anul 1868, în așa numita lege de naționalități, se află amândouă noțiunile: și aceea a occidentului și aceea a orientului. Se vorbește de „națiunea ungurească” și de „naționalități.” Aceasta însă nu stă față cu critica științifică, căci unde este o națiune, nu pot fi naționalități și unde sunt naționalități, nu poate fi „națiune” — afară dacă acest cuvânt are să însemneze numai cetățenia. (*Miscare*). Susținerea acestor noțiuni este de însemnătate. Credeți D-Voastră în adevăr, că „națiunea” poate însemna în Ungaria aceeași, ce însemnează „națiunea” în Franța? Dacă credeți, atunci veți bine să vedeți îndreptățiti, a trage consecințele asimilațiunii statului, dar atunci să nu prezentați astfel de proiecte de lege, ca cel de față. În Franța nu este de lipsă o lege deosebită, pentru ca Bretonii să învețe francezesc. Dar în Franța relațiunile totuși vor fi altele, ca în Ungaria cu deosebire proporțiunea aritmetică a naționalității franceze! D-Voastră tocmai prin proiectul de lege de față mărturisiti, că această proporție este cu totul alta în Ungaria, căci dacă n'ar fi alta, atunci prezentarea unui astfel de proiect de lege ar fi cu totul de prisos.

Adevărat că și în occidentul Europei sunt state, unde asimilațiunea genetică nu s'a ajuns, unde însă totuși se află asimilațiunea statului. Și tocmai fiindcă aceasta se află pe deplin, de aceea în statele aceste „naționalitatea” nu însemnează neamul. De o naționalitate elvețiană, belgică, americană în înțelesul propriu nu poate fi vorba, fiindcă nu există o limbă elvețiană, belgică și americană. Și totuși concetățenii acestor state se simt aprocsimativ întocmai, ca și când ar fi coborât dela un neam — fără ca pentru această asimilațiune a statului să fie de lipsă o asimilațiune genetică. Ba în aceste state puterea statului se ferece a jigni vre-o naționalitate sau doar chiar a întrebuița măsuri constrângătoare, căci se crede, că vatămă interesul statului, dacă se vatămă interesele vre-unui neam. Constituția belgică dă în §. 23, că întrebuițarea limbilor, în Belgia obicinuite, este facultativă. Când în anul 1856 Flandrenzii s'au plâns în privința limbilor lor, puterea statului n'a pregetat nici un moment, a examina plânsurile și a satisface lor. Prin decret regal din 27 Iunie 1856 s'a instituit o comisiune anumită flandrensă. Și în co-

ființă bună care se dedase ușor cu obiceiurile mele, eată aci totul.

— Ah! domnule doctor, poți D-Ta crede că ea 'ți va fi nemulțămitoare. ... Lisbeth îți datorește lănimă ei, ea adeseori 'mi-a povestit purtarea nobilă ce ai arătat față de ea; ea te iubesc...

— Cum iubesc o fiică pre tatăl seu, nu e așa? dăse Van-der-Bader cu un accent de amărăciune.

— Fără indoială, murmură Ellermann, și dacă noi îți datorim fericirea existenței noastre, nu a'i puté D-Ta consimți a trăi împregiurul nostru?

Profesorul suspină un suspin.

— Noi am puté fi atât de fericiți, adăuse studentul; această casă din suburbiul Vyverberg ar deveni un paradis!

— Eu trebuie să mă jertfesc studiilor mele, domnule Ellermann, dăse profesorul, și îți repet, societatea unui învățat moros și ridicul nu este de nici o treabă pentru înamorați. Să nu mai vorbim despre aceste lucruri, te rog.

— Vei fi ascultat.

misiunea aceasta cauza flandrensă n'a fost o cestiune de partidă, acolo nu s'a ivit nici o patimă națională între Flandrensi și Valoni, căci domnia convingerea, că aceea ce se face în interesul Flandrensilor, se face totodată în interesul statului belgic. Și cu câtă conscientiositate și scrupulositate a pășit regimul! El a făcut să i-se dea din țară date numeroase: cu privire la administrațiune, la jurisdicțiune, ba el 'și-a procurat chiar date din arhive despre întrebuițarea de mai înainte a limbii flandrene sub stăpânirea olandeză. Regimul a dat apanșilor sei diplomațiici din străinătate mandatul, a raporta despre întrebuițarea limbilor în țările poliglote. În anul 1858 cauza flandrensă a venit înaintea camerelor și regimul a dovedit egala îndreptățire perfectă a limbii flandrene și franceze până la minuțiosități, astfel încât d. e. la preparandia din *Lierre* învățăceii flandrensi nu sunt siliți, a învăța francezesc. Și totuși în Belgia limba franceză cu cultura ei milenară stă față cu limba flandrensă mult mai sêracă. Ce departe de aceasta stăm noi în Ungaria cu proiectul de lege de față! Și dacă în Belgia, pe lângă toată scutirea limbii flandrene limba franceză totuși apucă deasupra, apoi aceasta este urmarea culturii franceze mai înalte. Dacă are limba maghiară aceste condițiuni, apoi răspândirea ei urmează de sine.

Pentru ce măsurile constrângătoare ale proiectului de lege de față? Pentru ce întăritarea sufletelor, pentru ce sumuțarea patimelor?

Aceasta n'a putut fi intenția acelor bărbați de stat, cari cu compromisul din anul 1867 cu Austria au dorit și pacea și concordia naționalităților din Ungaria, căci ei 'și-au adus încă prea bine aminte, câtă nenorocire a fost pricinuit cearta naționalităților în patria noastră.

Legea scolastică din anul 1868 nu conține nici chiar o urmă de aceea, ce se cuprinde în proiectul de lege de față. În §. 58 al legii scolastice din anul 1868 se statorosec sêrbătoresce principiul, că în scoalele populare învățăceii să se instrueze numai în limba maternă. În preparandii să se învețe limba maghiară, dar ajungerea la oficiul învățătoresc nu atêrnă de la cunoștința perfectă a limbii maghiare, ca în proiectul de lege de față.

On. domni! Poate avé proiectul de lege de față — nu vreau să dăic un scop — ci un înțeles pedagogic? Este un principiu recunoscut în pedagogie, că scolile populare n'au să fie scoli de limbă și că copilul în scolile populare are să învețe cunos-

— Și, având a mă bate în duel, adăuse doctorul, și de oarece rezultatul acestei lupte poate să'mi fie fatal...

— Scumpul meu învățătoriu!...

— Făgăduesc 'mi-a'mi împlini două dorințe.

— Te ascult cu plăcere, dăse Ellermann, însă eu sunt tare liniscit, presimțirile mele nu mă înșală nici odată.

— Și aceste presimțiri?...

— 'Mi spun că, nu te afli în nici un pericol și că vei continua a trăi pentru aceia, cari te iubesc.

— Cu toate aceste, prietene, se poate întâmpla și contrariul. În acest cas, aș voi să fiu înmormântat în orașul unde m'am născut.

— Îți făgăduesc, dăse Ellermann acoperindu'și fața cu mâinile pentru a'și ascunde emoțiunea.

— Apoi aș voi să te însărcinez, scumpul meu, a spune salutările mele lui Lisbeth.

(Va urma).

cințele elementare numai în limba maternă. Dacă copilul are să învețe afară de limba maternă încă o altă limbă străină, apoi aceasta poate fi numai pe contul învățământului elementar, al culturii generale.

Când proiectul acesta de lege a apărut în țiare, un organ de specialitate cu foarte mare autoritate, ce apare în Viena, a scris o critică nimicitoare asupra proiectului de lege. Eu țin această critică de foarte aspră și de aceea nu vreau să o citez, ci vreau să cetesc numai concluziunea. (*Cetesc*): „În sfârșit însă demandă și punctul de vedere pedagogic, ca scolile sub toate împregiurările să fie apărute în contra înriurinței de planuri politice. Scoala este în serviciul culturii omenesci generale și limba, în care crește copilul, în care din capul locului depune cugetele sale, această limbă singură este mediul, prin care educătorul este în stare a rezolva problema sa pe deplin. O limbă străină oltuită jignescă principiul pedagogic al libertății de dezvoltare și prin urmare cultura.”

Eu merg însă mai departe și susțin: Chiar dacă cultura n'ar fi jignită, precum ea în adevăr se jignescă, și chiar dacă copilul ar învăța limba maghiară, ceea ce este foarte îndoielnic — nu va uita el această limbă în curând, de loc ce se va ocupa cu munca sa în sat? Cu cine să vorbească țeranul maghiar în comitatele slovacă, românească, sêrbă, săsesă? Că doară nu'i poate mereu urma un învățătoriu maghiar, care să'l străjuiască! (*Sgomot*). — Acolo, unde învățarea limbii maghiare are un scop, naționalitățile de mult deja au introdus-o de bună voie în scolile lor confesionale. În gimnaziile, în scolile medii, în scolile civile orășenesci, în scolile de fete și chiar și în unele scoli sătenesci, unde populațiunea este mestecată, limba maghiară este deja de mult introdusă. La preparandia sêrbăscă de învățători din Zombor limba maghiară se învață deja de mult; și noi n'avem nici chiar un învățătoriu mai tânăr, care n'ar ști limba maghiară.

De ce dar sila, unde merge de bună voie, acolo adăcă, unde lucrul are un scop? Nu se vatămă oare prin sila proiectului de lege de față acea autonomie pentru scolile confesionale, carea pentru Ungaria este de atâta însemnătate? Unde ar fi naționalitatea maghiară, dacă nu s'ar fi susținut autonomia în scolile confesionale ale reformatorilor?

Noua lege scolastică să împlinească un scop politic, cel al asimilațiunii statului. Aceasta însă este un vis deșert, unde lipsesc condițiunile. Dacă este voința a ajunge așa ceva prin măsuri constrângătoare, atunci din lucrul întreg se face o cestiune de putere. În Austria, unde ar fi puterea, pe lângă toată cultura germană și prelângă toate proporțiunile numerice mai favorabile se ferece a face din germanizațiune o cestiune de putere. În Galiția întrebuițarea limbii polone este aproape exclusivă. În Bohemia paritatea între limba nemțescă și cehică este binișor realizată, dar și în acele provincii, unde nu există pretențiuni istorico-politice, egala îndreptățire a limbilor este cu desêvêșire realizată cel puțin în scolile populare.

Cestiuni de putere le pot suleva numai state și popoare mari, omogene. Rusia poate face din Polonia, Germania din Alsația o cestiune de putere. State de mijloc și mai mici primejdiesc prin cestiuni de putere existența lor. Un exemplu trist pentru aceasta este Polonia. Polonia a fost odinioară un stat puternic. Dar puterea acestui stat nu o făceau numai Polonii, ci și Rusniacii și Cozaccii, cari lung timp a

fost fiii fideli ai imperiului polon. Nenorocirea însă începă, când acesta voi să polonizeze pe Rusniaci și Cozaci, să 'i facă catolici. Perirea Poloniei a început cu cearta dissidenților. Astăzi există încă Cozaccii, dar Polonia nu mai există (*Miscare*).

Din norocire s'a făcut dela existența milenară a Ungariei o legătură între popoare, astfel încât n'are să fie nici o teamă de aceasta. Căci noi toți iubim Ungaria cea veche. Ungaria veche (*a régi Hungariának*) are o istorie milenară, dar istoria acelei Ungarie (*Magyar országnak*) pe care nișuim a o crea, este numai de 40 de ani și a fost în acest scurt timp deja odată în mare primejdie.

Din norocire popoarele Ungariei au mai mult simț pentru frățietate decât unii bărbați de stat, cari ar voi să facă din șovinism o virtute patriotică. Catastrofa din Seghedin a dovedit frățietatea aceasta. Tocmai în acele ținuturi sêrbăscă, unde înainte cu 2 și 3 ani procederea regimului în contra Sêrbilor a fost necualificabilă, acolo s'a dovedit frățietatea în nenorocire. Nădêjdiesc că popoarele Ungariei vor trăi și după experimentul nefericit al acestei legi.

Și fiindcă proiectul de lege de față păcătuiesc în contra istoriei Ungariei, în contra frățietății popoarelor Ungariei, eu îl pot privi numai ca un experiment foarte nefericit și trebuie să'l resping hotărît.

(Va urma).

Revista politică.

Sibiu, în 4 Maiu.

Proiectul de lege pentru impunerea limbii maghiare s'a primit nemodificat și în casa magnaților din Budapesta. Protestele Românilor, susținute chiar și în casa magnaților prin pășirea bărbătească a Metropolitului și a episcopilor români, au fost numai „toacă la urechia surdului.” Guvernul nici n'a mai aflat de lipsă a motiva în casa magnaților proiectul, căci lipsind referentul (episcopul acum cardinalul Hajnald) ministrul Tréfort s'a mulțămît a așterne proiectul cu puține cuvinte introducătoare. Vorbitorul prim (contra) a fost metropolitul Vancea, care a arătat în practicabilitatea proiectului și urmările triste ce trebuie să aibă o astfel de lege pentru întreaga instrucțiune populară; lui 'i-a urmat în șirul vorbitorilor metropolitul Romanul, care a accentuat inoportunitatea proiectului și se provoacă la reprezentațiunea bisericeii române greco-orientale așternută Majestății Sale. Au mai vorbit în contra, precum anunciasem deja prin telegrama din nrul trecut, episcopii români Mețian și Mihály. Cel dintâiu a susținut, că proiectul de față periclită armonia între biserică și școală și a citat principiul vechiu: „Qui proficit in litteris deficit in moribus, plus deficit quam proficit”; al doilea dovedescă că proiectul este chiar o pedecă a instrucțiunii.

În zilele aceste domnul de Schmerling 'și-a serbat iubileul de cincideci de ani, petrecuți în serviciul de stat. Aceasta serbare, dată în onoarea veteranului nu este lipsită de momente politice. Între o vorbire, ce a ținut-o Schmerling la aceasta serbare a accentuat, că din luptele multe totuși va rezulta un stat unitar austriac; el este prea bătrân, ca să mai ajungă aceasta și fericită, dar copiii și nepoții lui vor fi austriaci „neimpărțiti.”

Textul convențiunii austriace-turcesce este acum cunoscut. Suveranitatea sultanului preste Bosnia și Erțegovina, unde a sângerat trupele noastre, se recunoaște și toate trofeele turcesci dobândite pe câmpul de luptă de soldații nostri se restituie guvernului turcesc, pe moșee se vor așeza stindarde turcesci, în rugăciuni se va aminti numele sul-

nului și pentru Novi-Bazar se stipulează nese convențiuni pline de nedumeriri militare și politice.

„Deutsche Zeitung“ din Viena aduce nese sciri foarte importante despre o rescoală în Macedonia. Voivoda Pasquale, care se află cu 1250 feciori la Iabuna-Planina, a dat mandat să se execute un coup cătră Perlepa. Trei oare însă de Perlepa, Pasquale fū atacat de trei tabere turcesci și se încinse între ambele părți o luptă foarte crâncenă, care a durat dela 7 oare dimineața până la 12 oare ameași. Disponend Turcii despre puteri înseminate, insurgenții au trebuit să se retragă earăși la Iabuna-Planina. Perderile au fost 123 insurgenți și 150 Turci. Și revolta în Tracia va izbucni cât de curând; toate sūnt pregătite.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

De lângă Dunăre 1879. (A sosit vremea de apoi). Aceasta profetia a bu-nicelor noastre a devenit deja a se realiza pe tot momentul; că de voiesci să trăiesci în pace în vr'un oficiu; „ce veți trebuie să nu veți și ce auzi să nu auzi“ căci la din contră, te vei pomeni într'o bună deminează cu vr'o anchetă după spate, și îți va lua bucătica aceea de pâne, pe carea o plătesci nu numai cu sacrificarea spre împlinirea oficiului carele îți dă pânea, ci în duplu o plătesci prin aceea, că ai devenit a fi ceea ce ce n'au fost nici moșul nici tatăl tēu și așa ca să nu îți perdi pânea de toate țilele trebuie se taci, se nu veți să nu auzi și să te faci toate!?

Când treci cu ochii peste legea din 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților cu drept cuvânt trebuie să dic' fără excepțiune că bravi au fost acei bărbați de stat cari au fost la cărma statului atunci, brav că au știut că numai așa va ajunge statul nostru cândva la scopul dorit, că numai astfel va ținea poporul cătră patria sa mamă, au recunoscut că fără celelalte națiuni din patrie nu vor putea rezista nici celui mai neputincios adversar, au avut în vedere și aceea, că până mama patrie va iubi pe fiii și fiii se vor bucura de darurile sale, Ungaria nu va avea lipsă de alianța nici unui potentat.

Ne uitată să fie deci memoria acelor bărbați de stat, cari au contat absolut numai pe brațele patriei, și n'au avut lipsă a juca nici după tambora Muscalilor, nici după trîmbița Teutonilor întogmai cum fac acești maghiaruți de ađi. Acești ocărnuitori cari nemai contând pe brațele patriei își încoardă toate silințele a despoia pe bietul popor de tot ce are mai prețios în viață, de limba sa, carea nu o va lăsa Românul nici odată cu capul.

Constatat este, că la noi Români „limba e viața“ și când nu vom mai avé limba noastră liberă, atunci vom fi sterși de pre rotogolul acesta, însă multă apă va mai curge și multe stânci se vor sfărma până când aceasta limbă nu și va mai pute desvolta însușirile sale de civilizațiune.

Când cauți în paginile foilor maghiare și-se înfoară trupul vedend cum este tractat acel Român, carele și el este așa dicend basa, sau peatra din capul unghiului a dulcui noastre patrie, limba Românului astădi este desconsiderată, petițiunile în limba română se retrămit pentru a se traduce în limba ungurească, ba până și testimoniile institutelor pedagogice române și sërbe ce-rute dela învățatori d. e. din partea inspectorului com. Timișan de doue ori retrămise spre traducere, din motivul că unii învățatori nici idee n'au despre limba maghiară.

A 3-a oară veni însă espresa or-

dinațiune că dacă fie-care învățatoriu în timp de 8 țile din propriul isvor nu va satisface ordinului, se va pedepsi!? Multe am mai vedut de la dnii Unguri însă așa ce-va până de present nu.

Aceste sūnt numai nisece escorduri ale proiectului de maghiarisarea scolilor nemaghiare ce se arată prin scolile din fosta margine militară adecă: în scolile comunale! Acești pași ne dau destulă dovadă despre ceea ce voiesc dnii Maghiari cu proiectul lor.

Răspuns.

Un oare care „Nuțu“ s'a plâns în nr. 44 al „Tel. Rom.“ sub titlul: „Până unde merge șovinismul maghiar!“ precum și un român (?) în nr. de Marți (28|16 Aprilie) al diarului din loc „Tageblatt“ sub titlul: „Verbot der rumänischen Sprache beim Kaiserfeste im hermannstädter Ursuliner Convente“ că reprezentarea pe scenă a unei piese dramatice românesce în institutul de fete din mânăstirea din loc a Ursulinei nu a fost permisă din partea episcopului rom. cat. al Transilvaniei, și adscriendumi mie împedecarea reprezentării mă caracterizează într'un mod destul de necavaleresc cu cuvintele următoare: „Acela asupra căruia foaia oficioasă publică un concurs parțial“. Spre a mă apăra în contra atacului acesta, ale cărui săgeți eșise dintr'un arsenal neromânesce, și spre a pute esplica starea lucrului, îndrăsnesc a ruga pe onorabila redacțiune să binevoiască a 'mi publica „răspunsul“ acesta.

Institutul de fete din loc al Ursulinei a fost espus de mai înainte mai multor atacuri din partea unor indiviđi necatolici, nereligioși și ultranaționali, cari adecă 'l a cusa cu călcarea legilor patriei, cu germanizarea elevelor maghiare, și în fine chiar și despre călugărițe scorniseră felurite lucruri înfiorătoare. Amintesc numai fabula despre „Ubric“ inventată de unele foi străine și reproducă în estras și de diarul din loc „Tageblatt“ și încă un loc dintr'o broșură politică, despre care de mai de multe ori sau amintit, etc. Împregiurarea aceasta a trebuit să înduplece atât pe institutul, cât și pe episcopul, ca pre cel mai suprem și numai prin legile patriei restrîns director al tuturor institutelor confesionale din die-cesa sa, — se încungiuere cu cea mai mare îngrigire tot ce ar pute da ansă inimicilor institutului spre a 'și reinoi atacurile reu-tăcioase.

Între împregiurările de față ar fi fost reprezentarea unei piese românesce de sigur o armă binevenită în mâna inimicilor institutului, cari procedura aceasta o ar fi ținut de înoire și ca atare unică în toate institutelor confesionale rom. catolice. Avend însă odată amintirii inimici vre-o armă în mână, o ar fi întrebuițat de sigur spre a irita și mai tare spiritul națiunei maghiare în contra acestui institut.

Împedecarea reprezentării deci nu a avut de scop nici decum „vătămarea simțimintelor celor 3 milioane de Români,“ nu a fost un act al „șovinismului maghiar,“ ci numai îngrijirea de interesele institutului, a fost numai o procedură rațională.

Pretensiunilor juste ale Românilor se satisface prin acia, că elevele de naționalitatea română al căror număr însă e foarte mic, sūnt obligate de-a cerceta oara de limba română, și aceasta din anul 1875, adecă cu un an înainte de înalta visită a Maiestății Sale, singur numai din inițiativa Escelenței Sale a episcopului Fogarasy. A pretinde mai mult nuse cuvine, a permite mai mult nu e consult. Tocmai așa se întempla în oareși-care scoală confesională; toată cercarea de-a ocupa un teren mai mare pentru limba altei națiuni sau biserici, are de a se lupta cu nenumărate greutăți, până ce în fine totuși trebuie să cedeze.

Atâta la esența cestiunei.

Se pretinde un fanaticism orb, o ură nedumerită față de altă națiune ca cineva, asupra căruia după dl. „Nuțu“ și „un român,“ se publică un concurs parțial, se a-lerge spesând 17—18 fl. pe la Alba-Iulia

spre a împedeca reprezentarea unei piese românesce, deși dacă acesta 'i-ar fi fost scopul, l'ar fi putut ajunge cu mult mai ușor pe cale postală.

Scopul călătoriei mele la Alba-Iulia a fost de-a câștiga pentru fiul meu cel de 9 ani o fundațiune; călătoria însă de aceia o-am întreprins în feriele Pascilor, fiind că amintitul meu fiu atunci primise testimoniu (Értesítő), pe basa căruia speram de-a pute ajunge scopul dorit.

Ce privesce presupunerea, că eu aș urî națiunea română, trebuie să o declar de nebasată. Purtarea mea, ce-am manifestat față de națiunea și limba română în cei 12 ani, de când mă aflu în orașul acesta, adeverece contrariul. Pentrucă dacă acela „un român“, sau dl. „Nuțu“ în loc ca să mă caracterizeze cu „publicarea concursului parțial“ mă ar fi caracterizat cu aceea, că eu am fost acela, care am defipt din posunariul meu propriu un premiu pentru acei studenți germâni și maghiari, cari vor face mai mult progres în limba română; acela care am apêrat pe Români în contra unui profesor germano-bavar, care adecă numea pe Români bandă de hoți în mai multe foi maghiare și germâne din Cluj și Viena, tâlhari și aprinđetori; acela în a cărui casă în fie-care an unul sau chiar și doi studenți sëraci de națiunea română 'și căpătase viftul întreg gratis, dintre cari unul e în present podoaba junimei de la universitatea din Cluj; acela care silesce pe copiii sei proprii să învețe limba română; acela care pentru nici o absență nu pedepsece mai aspru pe tinerii români, ca pentru absența dela oara de limba română; acela care pre lângă „publicarea concursului parțial“ și astădi își împărtesce pânea cea de toate țilele de câte 2—3 ori pe săptămână cu câte un student brav de naționalitatea română; acela care pentru iubirea, ce o manifestează față de studenții români, 'și-a căpêtat din glumă sau batjocură numele de „tată al Românilor“ (az oláhok atyja) dacă acela „un Român“ sau dl. „Nuțu“ m'ar fi caracterizat în modul acesta, mulți dintre cetitorii onorabilei d-voastre foaie m'ar fi cunoscut îndată sub numele de odiosul (?) profesor, și mulți dintre preoți, învățatori, notari ș. a. cari 'mi-au fost odată discipuli ar fi esclamat: aceasta e calumniare!

Cumcă citarea acestor lucruri neînsemnate e numai armă de apêrare și nici decum îngânfare, poate înțelege ușor ori și cine, care a cetit atacul „unui Român“ în „Tageblatt“ și al d-lui „Nuțu“ în „Tel. rom.“

Permiteți 'mi d-le redactor a mă reîn-torce în fine earăși la cei 2 articuli cum identici unul cu altul. Înțeleg durerea d lui învățatoriu de limba română, dar de altă sūnt convins pe deplin, că la cas dacă simpatizează cât de puțin cu institutul acesta, el însuși se va consola cu aceea că furtuna amenințătoarea nu s'a descărcat preste institutul întreg, ci numai preste sermanul de mine, ceea ce de sigur s'ar fi întemplat.

De cumva însă rezultatul final va fi înființarea unui institut de fete românesce nime nu se va bucura mai sincer ca

respectivul profesor
dela gimn. reg. ung. de stat.

Varietăți.

* (Necrolog). În 21 Aprilie a. c. am petrecut la odihna eternă pe unul din membrii cei mai de frunte ai comunei Răheu, pre *George Maier*, care după o boală îndelungată de mai multe luni, în 19 Aprilie a. c. își finî viața sa în estate de 67 ani, lăsând în adencă intristare pe iubita sa soție Ioana și doi fii maioreni Aron și Nicolae, cel dintăiu notariu cercual la Vingard căsătorit și cu familie, al doilea Dr. în filosofie și profesor seminario-l în institutul teologic pedagogic din Sibiu. Reposatul a fost om de familie de frunte în comună, a purtat mai mulți ani sarcina de antiste și jurat comunal în timpurile cele mai critice, a servit și bisericii parte ca epitrop parte ca membru al reprezentanței și din tinereță ca cântereț însemnat. Pătruns fiind în decursul vie-

ții sale de lipsa bărbaților învățați ai națiunei noastre, n'au pregetat a și da pre ambii sei fii la scoale mai nalte, a spesa și a jertfi pentru crescerea lor de cetățeni aleși ai statului și ai națiunei, și întru adevêr 'i-a și succes, deși cu mari jertfe și multe ostenele ai vedé pe ambii fericiți încât acum a putut dice cu drept cuvânt: acum slobodesce Doamne pe robul tēu în pace.

La înmormântare au luat parte toate rudeniile, amicii și cunoscuții și o numéroasă inteligență din vecinul oraș Sebeș; ar fi de dorit ca mai mulți părinți de familie să urmeze esemplului acestui repositat în creșterea familiei. Fie'i țărina ușoară și memoria eternă.

Un contimporan.

* (Noul curs al postelor). Dela 3|15 Maiu postele vor comunica pe liniile Sibiu-Brașov, Sibiu-Alba-Iulia, Sibiu-Agnita, Sibiu-Turnul-roșu, Sibiu-Cisnădie și Sibiu-Reșinari în următorul chip:

Între Sibiu-Brașov: Plecarea din Sibiu 2 oare 30 minute d. a., sosirea la Făgăraș 12 oare 30 min. noaptea, sosirea la Brașov 8 oare 30 min. în. a.; plecarea din Brașov 1 oară noaptea, sosirea la Făgăraș 9 oare 10 min. în. a., sosirea la Sibiu 6 oare 50 min. sara.

Între Sibiu-Alba-Iulia: Plecarea din Sibiu 1 oară 30 min. d. a., sosirea la Mercurea 5 oare 50 min. d. a., sosirea la Sebeș 8 oare 25 min. s., sosirea la Alba-Iulia 9 oare 55 min. n.; plecarea din Alba-Iulia 6 oare dim., sosirea la Sebeș 7 oare 45 m. dim., sosirea la Mercurea la 10 oare 15 min. în. a., sosirea la Sibiu 2 oare 45 min. d. a.

Între Sibiu-Agnita: Plecarea din Sibiu 2 oare d. a. sosirea la Agnita: 8 oare 30 min. în. a., plecarea din Agnita 4 oare d. a., sosirea la Sibiu 12 oare ameași.

Între Sibiu-Turnu-roșu (pe săptămână de patru ori: Dumineca, Lunea, Mercurea și Vinerea): Plecarea din Sibiu 2 oare d. a., sosirea la Turnu-roșu 5 oare 45 min. d. a.; plecarea din Turnu-roșu 6 oare 30 min. sara, sosirea la Sibiu 12 oare 15 min. noaptea.

Între Sibiu-Cisnădie: plecarea din Sibiu 2 oare 30 min. d. a., sosirea la Cisnădie 4 oare d. a.: plecarea din Cisnădie 8 oare dim., sosirea la Sibiu 9 oare 30 min. dim.

Între Sibiu-Reșinari (neschimbat, pe săptămână de trei ori: Dumineca, Marția și Vinerea): Plecarea din Sibiu 2 oare d. a., sosirea la Reșinari 3 oare 30 min. d. a.; plecarea din Reșinari 7 oare 30 min. dim., sosirea la Sibiu 9 oare în. a.

Posta călăreață între Alba-Iulia-Sibiu va pleca din Alba-Iulia la 3 oare 30 min. d. a. și va sosi la Sibiu la 12 oare noaptea.

Tot dela 15 Maiu începând oficiul postal din Sibiu va fi deschis pentru public:

Despărțemântul epistolilor: dela 7 oare dimineața până la 12 oare ameași și dela 1 oară după ameași până la 8 oare sara.

Despărțemântul pachetelor: dela 8 oare dim. până la 12 oare ameași și dela 2 oare d. a. până la 7 oare sara.

Despărțemântul mandatorilor: dela 8 oare dim. până la 12 oare ameași și dela 2 oare d. a. până la 7 oare sara.

Cea din urmă culegere a epistolilor din esposituri se face la 8 oare sara. Epistolile ce se depun în espositura proprie edificului postal până la 6 oare dimineața se carteașă încă pentru trenul de dimineața.

* (Visitare de scoală). Din Hondol ni se scrie cu datul 24 Aprilie v.:

Astădi la doué și 1/2 oare după

prânz, ne-a cercetat scoala noastră profesională rom. gr. or. din loc domnului inspector regesc de scoale din opidul Deva fiind coînsoțit și de on. domn jude cercual, din cercul Murășșoimuș. La primul moment al intrării în școală, a pus domnia sa întrebarea: „Sciu limba maghiară?” apoi a luat elevii și elevele sub examinare: din cetire, scriere și computul oral și scripturistic, au conșcris toate mobilele și aparatele aflânde în școală. adică: mese, bance, tabele de părete, mașina de comput, o mapă mică a Ungariei și o tablă neagră pentru scriere și computul cu cifre. Mai departe a continuat cu conșcrierea tuturor opurilor literare aflânde în școală, că de unde și de cine sânt edate. La trei oare domnul inspector regesc a părăsit școala noastră.

* (Ritualul unei cete de tălhari). Foile din Palermo spun: „Înaintea tribunalului nostru s'a decis de curând procesul contra renumitei cete de tălhari „I. Fratuzzi“ din Bagheria. Aceasta ceată consista din 29 civi ai numitei cetăți, carea avea de căpitan pre un meseriaș. Ceata își avea notariul, doctorul, apoticariul și preotul ei. Fie-care carele intra în societatea aceasta trebuia să sufere o împunsătură în degetul cel mare, stropindu-se cu sângele eșit din deget icoana unui Sfânt. Aceasta icoană după aceea se ardea și cenușa ei să imprăștia. După aceea candidatul trebuia să puse cu un revolver într'o icoană de-a lui Christos acățată în sala, unde și ținea societatea ședințele spre dovadă, că înaintea lui (candidatului) nu este nimic sfânt și că el în cas de lipsă ar pușca chiar pre părinții lui. Toți membrii acestei societăți s'au judecat la închișoare pe mai mulți ani.” (Așa se formează nihilismul, socialismul etc. în statele, unde domnesc nedreptățile și supremația. Red.)

* (Încercare de asasinat). Din Petersburg se scrie diarului „Daily News”: „Prezența de spirit a generalului Drendeln a zădărnicit un nou complot îndreptat în contra vieții sale. Între persoanele ce cereau audiență dela general se află într'o dimineață și un individ în plină uniformă a unui colonel rus, care, venind rëndul la el, fû rugat să prezente petiția. El începû să răscolească prin busunare ca și cum ar căuta nișce hărții, când generalul temându-se de trădare, îi apucă mâna și îi o ținu în busunar până ce străinul a fost dat pe mâna poliției. În busunarul di-sului colonel s'a aflat un revolver în-cărcat. În curând se dovedî că individul nu era colonel ci nihilist stravestit.

* (Domnișoara Adelaida Montgolfier), fiica descoperitorului baloanelor, trăiesce în vârsta înaintată de 89 ani. Ea are o avere însemnată și dăruî museului academiei aeronautice o copie a marei medalii făcută de Hondon, care reprezintă pe tatăl și pe unchiul ei — cei doi frați asociați în întreprinderea lor științifică. După cum află diarul din Londra „Nature,” în Franția se fac pregătiri pentru serbarea jubileului de 100 ani a înălțării primului balon, care avû loc în 1783 aproape de orașul Lyon.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

București, 16 Maiu n. În colegiul electoral I s'au ales 17 liberali și 8 conservativi, 5 realegeri vor reeși probabil în favorul liberalilor.

London, 16 Maiu n. După documente publicate este constatată o înțelegere anglo-rusească cu privire la Rumelia resăriteană.

Bursa de Viena

din 16 Mai n. 1879.

Împrumutul de ștat din 1860	125 50
Acțiuni de bancă	841 —
Acțiuni de credit	261 80
Valuta nouă imperială germană	241 —
London	117 85
Argint	— —
Galbin	5 54
Napoleon d'aur (poli)	9 86

Economico.

Budapesta, 10 Maiu n. Impregiurările timpului s'au schimbat debia spre bine având săptămâna trecută întreagă vreme frumoasă plăcută cu soare. Numai Vineri și Sâmbătă a picurat pușintel. Favorul acesta de timp, după care am fost cu toții setoși a fost întrebuițat cu plăcere mare din resputeri de toți, cu deosebire de economi, cari au rămas în acest an tare în dărpt cu lucrurile de câmp. Pelângă toate aceste însă multe locuri vor puté fi arate numai după vre-o câte-va săptămâni, din care cauză poate că vor rămâne și nelucrate. În timpul din urmă s'a incuibat temerea între economi, că grâul în acest an va avé mult tăciune și această temere nu e fără temeiu; dacă însă de-acum începând vom avé timp îndelungat zile frumoase uscate apoi rēul acesta poate nu va fi așa mare precum se crede și se închipuesce. Deși sēmênăturile sânt pline de buruei totuși nădăjduim într'o recoltă cuantitativ bună. Cu timpul frumos a intrat între oameni multă vioiciune și toate negoașele, cu deosebire negoșul bucatelor au luat un avânt și comunicația e foarte animată. In special notăm:

Grâul a trecut cu înțală în cantitate de 70—80,000 măji metrice cu câte fl. 9.30—9.50; Sēcara la 3000 m. m. cu fl. 5.90—6.20; Orzul la 3000 m. m. cu fl. 5.10—5.25; Ovēsul a trecut cu fl. 5.25—5.60; Cucuruzul în cantitate de 20,000 măji metrice a trecut ca focul plătindu-se maja metrică cu fl. 4.70—4.98, ba chiar și cu 5.27; Făina toată câtă s'a aflat în tērg și în magazine s'a transportat în toate părțile Europei, cu deosebire însă în Britania, Germania de sud și Hollanda.

Păștioasele n'au avut așa mare trecere și prețurile au fost în săptămâna trecută ceva mai moderate ca mai nainte. În deosebi s'a vëndut: fasolea cu fl. 7—8; linteia cu fl. 10—12; mazērea cu fl. 10—13; sēmênța de in cu fl. 13; mălaiul cu fl. 8.75—9 toată pro 100 chilogr.; Lânile asemenea n'au avut trecere mare plătindu-se numai chilograma cu fl. 2—3.50.

Porcii au fost tare căutați. În tērg s'au aflat 90,000 de capete și între aceste din România 1390, din Ungaria de sud 3600 și din Ardeal 550.

Unșoarea de porc încă a avut trecere bună și s'a plătit cu fl. 44.50—45 fără vas, și cu vas cu tot cu fl. 46—47; Slânina a trecut cu fl. 41—43; afumată cu fl. 47—49; Sēul s'a vëndut cu fl. 44—45; Spiritul a trecut numai cu fl. 26—26.25 en gros pro 10 mii litre %; Crumpene erau foarte puține în tērg, de aceea au fost tare căutate plătindu-se și cu fl. 1.60—1.80;

Peile încă au avut trecere bună. Notăm în special: peile nelucrate de oaie s'au vëndut cu fl. 50—60; cele de miel cu fl. 87—92; de vacă cu fl. 105—110; de bou cu fl. 110—112 din Ungaria; din Bănat cu fl. 125—135; din Ardeal cu fl. 135—145; peile lucrate respective tălpile s'au plătit după calitate și cantitate binișor în săptămâna trecută. Așa d. e. 9—11 chilograme tălpi de vițel cu fl. 425—450, 5—6 chilograme tălpi de cal cu fl. 175—185 etc. etc.

Nr. 59—1879.

2—3

EDICT.

Ioanăș I. Roman de religiunea gr. or. din comuna Sălăște, comitatul Sibiului, carele a părăsit de 4 ani cu necredință pre legitima sa soție Marina n. D. Martin tot din Sălăște, fără a se scî ubicașiunea lui, fiind încaminat asupra'i proces matrimonial, se citează prin aceasta ca în termin de un

an și o di dela datul de față să se prezenteze înaintea sub semnăturii for spre a se folosî de dreptul apărării; la din contră procesul matrimonial încaminat asupra'i se va decide în absența lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiului I ca for matrimonial.

Sibiui în 19 Martie 1879.

Moise Toma m. p. adm. protop.

Nr. 49—1879.

2—3

EDICT.

Ioan Marină din Tilișca comitatul Sibiului, de religiunea gr. or., carele de 6 ani a părăsit cu necredință pre legitima sa soție Ana născ. Iacob Hânsa tot din Tilișca, fără a se scî ubicașiunea lui; fiind asupra'i încaminat proces divorțial, este citat prin aceasta ca în termin de un an și o di dela datul de față, să se prezenteze înaintea subsemnăturii for matrimonial spre a se folosî de dreptul apē-

rării; la din contră, procesul încaminat asupra'i se va decide în absența lui.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiului I ca for matrimonial.

Sibiui în 19 Martie 1879.

Moise Toma m/p., adm. protop.

Tablourile oleografice

edate de

F. A. Lachmann,

representând diferite episoade din campania română s'au dat în comisiune dlui **G. B. Popovits**, furnisorul curței M. S. R. Domnitoriului, I. Fleischmarkt 15, Viena pentru provinciile austro-ungare.

Prețul lor este: Portretele M. L. Lor în rame cu fund oval **16 floreni** v. a. exemplariul; toate celelalte cu rame quadrat **15 floreni** v. a. exemplariul. [19] 1—6

Praturile musante lacsative din Elöpatak

conțin compoșitiunile chimice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste praturi la catar de stomach, spasmi de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, ararâ în gât, umflături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feară și galbinare la respirarea grea și baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataralice ale rerunchilor, a beșiceii și canalului de urină, în contră formării de nēsip, la catare cronice și umflături ale matricei, curgere, dispoșitiune la vērșarea de sânge, la amețeli, suirea sângelui cătră cap și cătră piept.

Aceste praturi întrec în efect atât **sarea scumpă de Karlsbad**, cât și **praturile lui Seidlitz**.

Prețul unei scătuițe ce cuprinde 12 doze cu îndreptariul spre folosire cu tot **80 cr.**

Depositul general: În Brașov la apotecariul **Szava**; în Sibiui la **F. A. Reissenberger**, comerciant. [13] 6—12

UMRATH & COMP. în PRAGA,

fabrică de mașini agricole,

se recomandă prin specialitățile lor renumite prin o **executare foarte solidă, umblet ușor mare productivitate și treerat curat a**



mașinilor de treerat cu brațe și cu vârtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât și **stabile**. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, mașini pentru tăiat paie, mori pentru sdrobot etc. etc.

Cataloge ilustrate în limbile țerei grătuite și franco. [14] 9

Neoplanta.

1875.

Medaliă de argint.



Seghedin.

1876.

Medaliă pentru merite.

CLOPOTE

DE TOATĂ MĂRIMEA

pe lângă hotărîrea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite**, inventate de dēnsul, a căror sunet este mai adēnc decât acelor de construcțiunea vechie și care, fiind de 100 punți sânt asemenea celor de 140 punți de construcțiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proasce portative și de mână**.

Se recomandă pentru comande cât de multe

Antonie Novotny
în Timișoara.

[15] 8